

Në bazë të nenit 55 paragrafi 1 të Ligjit për organizimin dhe punën e organeve në administratën shtetërore („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 dhe 51/11) si dhe në bazë të nenit 25 paragrafi 2 dhe paragrafi 5 të Ligjit për arsim fillor („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 dhe 64/18) ministri i Arsimit dhe Shkencës përcaktoi programin mësimor për **arsim muzikor** për klasën VIII (tetë) në arsimin fillor nëntëvjeçar

**MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS
BYROJA E ZHVILLIMIT TË ARSIMIT**

Programi mësimor

ARSIMI MUZIKOR

Klasa VIII (tetë)

Arsimi fillor nëntëvjeçarë

Shkup, 2019

Titulli i programit mësimor	Arsim muzikor
Lloji i programit mësimor	E detyrueshme
Viti mësimor	VIII (klasa e tetë)
Numri i orëve javore/vjetore për realizimin e programit mësimor	1/36
Temat mësimore të programit mësimor	<ul style="list-style-type: none"> • AKTIVITETET E INTERPRETIMIT TË PERFORMIMIT (këndim, ekzekutim të instrumenteve muzikore për fëmijë si dhe shprehja muzikore si dhe krijimtaria) • DËGJIM I MUZIKËS • SHKRIM – LEXIMI MUZIKOR • KRIJIMTARIA MUZIKORE POPULLORE – Vallet popullore <p>MBANI MEND! Mësimdhënësit çdoherë mundën të bëjnë përzgjedhjen e tyre të këngëve dhe kompozimeve për këndim dhe dëgjim të muzikës duke shfrytëzuar propozim – listën e dhënë në programin mësimor.</p>

HYRJE

Muzika si pjesë kryesisht e rëndësishme dhe integrale e kulturës dhe jetës së njeriut zë vend të rëndësishëm në edukim dhe në arsim. Arsimi muzikor është lëndë e detyrueshme për nxënësit prej klasës I deri në klasën IX dhe është e përfshirë me nga 2 orë prej klasës I deri në klasën V dhe 1 orë prej klasës VI deri në klasën IX.

Qëllimi i mësimin në arsimin muzikor është që nxënësit të zhvillojnë dashuri ndaj muzikës, të njihen me karakteristikat themelore të muzikës përmes përvojës personale që të munden t'i kuptojnë dhe përjetojnë veprat muzikore dhe të marrin pjesë në jetën e muzikës dhe jashtë saj.

Që të realizohet qëllimi i mësimin nxënësit do të marrin pjesë në aktivitete të ndryshme: këndim, ekzekutim, njohje me krijimtarinë popullore, dëgjim të muzikës nga autorë të vendit dhe të jashtëm, si dhe muzika nga të gjithë popujt të cilët jetojnë në vendin tonë. Përmes njohjes së kulturës muzikore botërore dhe vendore, si dhe krijimtaria muzikore popullore e popullit të vetë dhe popujve tjerë të cilët ejojnë në vendin tonë dhe përmes muzikës praktike nxënësit do t'i pasurojnë përvojat e tyre dhe njohuritë si dhe do t'i zhvillojnë aftësitë e veta muzikore. Nxitja e kreativitetit të nxënësve është element segment shumë i rëndësishëm në mësim dhe për këtë duhet t'ju mundësohet të marrin pjesë në aktivitetet muzikore në klasë dhe në shkollë, ndërsa nxënësit e talentuar të marrin pjesë në ansamblet shkollore muzikore (korr, orkestër etj).

Lënda mësimore arsimi muzikor ka integrim të jashtëm me lëndët tjera mësimore: arsimi qytetar, gjuhë amtare, matematikë etj. Vend të rëndësishëm duhet të ketë zbatimi i TIK në mësim në arsimin muzikor i cili mundëson mënyrën interesante dhe aplikative të nxënësve të arrin njohuri dhe shkathtësi të reja.

Në periudhën e dytë zhvillimore arsimi muzikor vazhdon ta realizojë ndikimin e tij kompleks mbi zhvillimin e personalitetit të fëmijëve, duke i nxitur emocionet dhe aktivitetin intelektual, duke arritur ndjenja estetike dhe tipare pozitive morale, kreativitet dhe pavarësi, vetëbesim dhe vetëdije për vlerën e tyre, duke i liruar nxënësit nga stresi dhe ngarkesa.

QËLLIMET E MËSIMIT NË KLASËN VIII

Nxënësi/nxënësjja:

- të zbatojë interpretimin e drejtë vokal;
- ta zhvillojë ambitusin (gjerësinë) e zërit a e vogël - d2;
- të këndoj këngë të ndryshme sipas karakterit dhe përmbajtjes në gjuhën maqedonase dhe gjuhën e popujve të cilët jetojnë në vendin tonë;
- t'i njeh instrumentet muzikore dhe përbërjet instrumentale në veprat instrumentale dhe në veprat vokale – instrumentale;
- të dallojë grupe të instrumenteve dhe përbërjen instrumentale;
- të njihet me formën e simfonisë;
- të përvetësojë shkallën G dur (teoretikisht dhe përmes dëgjimit);
- ta përvetësojë shkallën e – moll/natyrore, lloji harmonik dhe melodik (teoretikisht dhe përmes dëgjimit)
- të këndojë dhe ekzekutojë ushtrime ritmike dhe melodike me notën gjashtëmbëdhjetshe dhe pauzë në taktet me masë të thjeshtë dhe të përzier 5/8 dhe 7/8;
- ta zbatojë shkrim – leximin e notave në aktivitetet muzikore të performuara;
- t'i njeh vallet popullore të popullit maqedonas dhe të popujve të cilët jetojnë në vendin tonë;
- të nxitet shprehja muzikore personale;
- të shfrytëzojë TIK për aktivitetet kreative, prezantime, njohja e shkrim – leximit muzikor etj.

TEMA 1. AKTIVITETET E PERFORMIMIT (10 orë)

(këndim, ekzekutim i instrumenteve muzikore për fëmijë si dhe të shprehurit dhe krijimtaria muzikore)

Nr. rëndor	Rezultatet e mësimt	Përmbajtjet dhe nocionet	Aktivitetet dhe metodat	Standardet e vlerësimit
1.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> -sqaron për përmbajtjen e këngës dhe diskuton për karakterin e këngës; -këndon këngë përmes dëgjimit dhe notave dhe të ndryshme për nga karakteri dhe përmbajtja; -zbaton interpretimin e drejtë vokal. 	<p>Përpilimi i këngëve të popullarizuara, artistike dhe popullore me madhësi a e vogël - d2 përmes dëgjimit dhe me zbatimin e shkrimit të notave</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Këndimi i këngëve përmes dëgjimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrimi i këngës nga ana e mësimdhënësit. - shqiptimi i tekstit letrar dhe diskutimi i përmbajtjes, fjalë të panjohura, karakteri etj.; -këndon me tingull neutral; -këndimi sipas frazave, fjalive dhe strofave (mësimdhënësi - nxënësi); -këndimi i këngës në tërësi individualisht, në grupe etj. me shprehje artistike. <p>Këndimi me zbatimin e shkrimit të notave:</p> <ul style="list-style-type: none"> -leximi dhe diskutimi i tekstit letrar (përmbajtja, fjalët e panjohura, karakteri); -sqarimi i shkrimit të notave; - performimi i parlatos (leximi ritmik i tekstit të notave); -këndimi i tingullit neutral; - këndim me solmizim së bashku me mësimdhënësin; - këndim me kombinim të solmizimit dhe tingulli neutral; 	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>Sipas dëgjimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1.këndon këngë në tingullin neutral 1.2.këndon këngën në tërësi në grup me tekst letrar 1.3.këndon këngën në tërësi në grup, me shprehje artistike <p>Sipas shkrimit të notave:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1.1.sqaron shkrimin e notave (shenjat për taktin, zgjatjen e toneve, emrat e toneve etj.) 1.1.2. përformon parlato lexim ritmik të tekstit të notave) 1.1.3.këndon sipas shkrimit të notave me solmizim, tingull neutral dhe tekst në ritëm të caktuar dhe në intonacion

			<p>-këndim me tekst me shprehje artistike.</p> <p>Shembuj për të gjithë gjuhët: -„Yesterday“ (на англиски или на јазикот на кој се изведува наставата) -Канон „Часовник“ (по ноти, на сите јазици) - празникот 11 Октомври (мак. јаз.)</p> <p><u>Këngë maqedonase</u> „Роза сина“ „Мајка на Марика думаше“(7/8 такт)</p> <p><u>Këngë shqipe</u> „E duam lumturinë“/„Ја сакаме среќата“ „Kur e përcolla Ylberin“/„Кога го испратив Илбер“ (7/8 такт)</p> <p><u>Këngë turke</u> „Kara Sevda“/„Црна севда“ - Barış Manço (по слух) „Kalk Gelin hanım“/„Стани млада невесто“ 7/8</p> <p><u>Këngë rome</u> „Oj borije lele tu šuzije“/„Ој невесто убава“</p> <p><u>Këngë serbe</u> „Инструменти“/„Инструменти“(по слух) „Ајде Јано“/„Ајде Јано“ (по ноти)</p>	
--	--	--	--	--

			<p><u>Këngë vllehe</u> „Isuseame dado“/„Ожени ме мајко“ (по слух) „Tsi nj - vidzui lea dado“/„Што видов мајко“ (по ноти) <u>Këngë boshnjake</u> „Volelo se dvoje mladih“ (народна)</p> <p>Mbani mend!: para se të përpilohet kënga (përmes dëgjimit ose me zbatimin e shkrimit të notave) nxënësit duhet të këndojnë. Në të gjitha etapat e përpilimit të këngës mund të këndohet në mënyrë kolektive, individuale, në grupe me dhe pa shoqërim instrumental. Për aktivitetet e performuara nxënësi/nxënësja vlerësohet sipas aktivitetit të treguar, ndërsa jo sipas nivelit të zhvillimit të dëgjimit, zërit këndues dhe aftësitë motorike.</p>	
2.	<p>Nxënësi/nxënësja: -ekzekuton ushtrime (tërësi të ndryshme muzikore) në G-dur dhe e-moll; - ekzekuton/këndon vlera të notave dhe pauza kryesisht notën gjashtëmbëdhjetsh dhe pauzën në taktet 2/4, 3/4, 4/4 dhe masës së</p>	<p>Perfomim në ushtrime të tërësive muzikore të ndryshme G-dur dhe e-moll me zbatimin e vlerave të notave kryesisht nota gjashtëmbëdhjetsh dhe pauza në taktet e masës së thjeshtë dhe të përzier 5/8 dhe 7/8</p>	<p>Aktivitetet -Ekzekutimi i tërësive të ndryshme muzikore në instrumentet muzikore për fëmijë sipas dëgjimit . -Këndimi dhe ekzekutimi i ushtrimeve ritmike me vlera të notave dhe pauzave në taktin 2/4, 3/4, 4/4 dhe me masë të përbërë taktet 5/8 dhe 7/8. Lojërat muzikore, rebuset, fjalëkryqet etj.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja: 2.1. ekzekuton/këndon motive dhe fraza në ritëm të caktuar dhe intonacioni përmes dëgjimit 2.2. ekzekuton/këndon ushtrime në ritëm të caktuar dhe intonacion përmes dëgjimit 2.3. ekzekuton/këndon motive dhe</p>

	përzier 5/8 dhe taktet 7/8.			<p>fraza me zbatimin e instrumenteve muzikore për fëmijë në ritëm të caktuar dhe me tone të caktuara të a së vogël në d2 (madhësia e ekzekutimit sipas instrumentit)</p> <p>2.4. ekzekuton/këndon ushtrime me zbatimin e instrumenteve me vlera të notave dhe pauza duke përfshirë notën e gjashtëmbëdhjetë dhe pauzën në taktet 2/4, 3/4, 4/4 dhe taktet e përziera 5/8 dhe 7/8</p>
3.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - përdorin instrumente ritmike dhe melodike për ekzekutim të intervaleve dhe elementeve tjera të shkrim – leximit muzikor; - këndon këngë me një shoqërim të dhënë dhe të krijuar vetë në instrumentet ritmike dhe melodike për fëmijë; - zgjidh dhe shpik kërcime muzikore, fjalëkryqe etj. 	<p>Shprehja muzikore e nxënësve përmes elementeve të mësuara të shkrim leximit muzikor</p>	<p>Aktivitetet</p> <ul style="list-style-type: none"> -Shoqërimi i këngëve të mësuara me instrumente muzikore ritmike për fëmijë. -Krijimi i melodive të shkurtra të thjeshta -Këndimi dhe ekzekutimi i melodive të shkurtra të thjeshta me zbatimin e përmbajtjeve të mësuara nga shkrim – leximi muzikor me instrumente ritmike melodike. - Lojërat muzikore, dramatizimet, zgjidhja dhe shpikja e rebuseve muzikore, fjalëkryqeve etj. <p>Mbani mend!</p> <p>Në krijimin e tërësive muzikore personale, si dhe zgjidhja e problemit si dhe planifikimi i rebuseve muzikore, fjalëkryqet etj . mund të përdoret TIK. Temat mësimore: Dëgjimi i muzikës, shkrim – leximi muzikor dhe krijimtaria</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>3.1. ekzekuton këngë në instrumentet ritmike dhe melodike për fëmijë</p> <p>3.2.shënon melodi të zakonshme sipas udhëzimeve të dhëna me zbatimin e njohurive të shkrim – leximit muzikor</p> <p>3.3. këndon/ekzekuton melodi të shkurtra të thjeshta me zbatimin e përmbajtjeve të shkrim – leximit muzikor me instrumente ritmike dhe melodike për fëmijë</p> <p>3.4. përdor elemente të shkrim – leximit muzikor për zgjidhjen dhe shpikjen e rebuseve, fjalëkryqeve etj.</p>

			<p>popullore integrohen në aktivitetet e performimit ku mësimdhënësi ka mundësi ta riaftësojë/lëviz numrin e përgjithshëm të orëve sipas afiniteteve, aftësive, interesit dhe nevojave të nxënësve.</p> <p>Metodat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstruese; • puna praktike; • dialog ose metoda e bisedës; • puna krijuese. 	
--	--	--	--	--

TEMA 2. DËGJIM I MUZIKËS (16 orë)

Nr. rendor	Rezultatet e mësimt	Përmbajtjet dhe nocionet	Aktivitetet dhe metodat	Standardet e vlerësimit
1.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>-dallon instrumente muzikore (vizuale dhe me dëgjim);</p> <p>- sqaron për mënyrën e e prodhimit të tonit te llojet e instrumenteve muzikore;</p> <p>- krahason llojet e instrumenteve muzikore sipas formës dhe ndërtimit dhe mënyra e prodhimit të tonit.</p>	<p>Instrumentet muzikore – ndarja themelore</p> <p>Instrumentet me tela Instrumentet me frymë Instrumentet goditëse Instrumentet me tastierë</p> <p>„Udhëzues për orkestrin për njeriun e rinj ” – B. Britn (Mbani mend! Fragmentet e veprës mund të dëgjohen dhe si shembull për instrumentet në veçanti dhe në grupe)</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Prezantimi (vizualisht dhe me dëgjim) i ndarjes bazë të instrumenteve.</p> <p>Sqarim për mënyrën e prodhimit të tonit te llojit e instrumenteve muzikore.</p> <p>Numërimi i instrumenteve muzikore dhe klasifikimi në grupe (vizualisht).</p> <p>Diklutim për ngjyrën e tingullit të instrumenteve.</p> <p>Vrojtimi i instrumenteve.</p> <p>Përcaktimi i grupit të instrumenteve (sipas mënyrës së fitimit të toneve) me</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>1.1. numëron instrumente muzikore</p> <p>1.2. definon llojet e instrumenteve muzikore sipas mënyrës së prodhimit të tonit</p> <p>1.3. klasifikon instrumente sipas ndarjes së instrumenteve me tela, frymore, goditëse me tastierë të pianos (vizualisht)</p> <p>1.4. dallon llojet e instrumenteve sipas formës, ndërtimit të fitimit të tonit (vizualisht dhe me dëgjim)</p>

		<p>Nocionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumentet me tela - instrumentet frymore - instrumentet goditëse - instrumentet me tastierë 	<p>përdorimin e organizatorëve grafik.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe burimet</p>	
2.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> -njeh instrumentet me tela (në mënyrë vizuale dhe përmes dëgjimit); -sqaron për ndarjen e instrumenteve me tela sipas mënyrës së prodhimit të toneve; - krahason instrumente me dridhje dhe me goditje sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit. 	<p>Ndarja e instrumenteve me tela</p> <p>Instrumentet me dridhje Instrumentet me goditje</p> <p>„Мала ноќна музика“, I став (origjinal i orkestrit me goditje) – V.A.Mozart</p> <p>- „Мала ноќна музика“, I став (aranzhman për instrumentet muzikore me tela me dridhje-Ramadan Shukri) –V.A.Mozart</p> <p>Nocionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumente me tela me dridhje - dridhja (plektrum) - instrumentet me goditje - hark 	<p>Aktivitetet</p> <p>Prezantimi i ndarjes së instrumenteve me tela.</p> <p>Sqarimi i karakteristikave themelore të instrumenteve me tela.</p> <p>Vrojtimi i instrumenteve me tela me dridhje dhe instrumenteve me goditje. Krahasimi i instrumenteve të grupeve sipas mënyrës së fitimit të tonit.</p> <p>Krahasimi i një vepre të njëjte në ekzekutimin në instrumentet me goditje dhe instrumentet me tela me dridhje.</p> <p>Dhënia udhëzime dhe burime për kërkimin e të dhënave në mënyrë të pavarur për instrumentet me tela.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>2.1.numëron instrumente me tela</p> <p>2.2. definon grupe të instrumenteve me tela sipas mënyrës së prodhimit të tonit</p> <p>2.3. klasifikon instrumentet me tela sipas ndarjes së instrumenteve me dridhje dhe me goditje (vizualisht)</p> <p>2.4. dallon instrumentet me dridhje dhe me goditje sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit (vizualisht dhe me dëgjim)</p>
3.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dallon instrumentet muzikore me dridhje (vizualisht dhe përmes 	<p>Instrumentet me tela – me dridhje:</p> <p>Mandolina</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Sqaron për karakteristikat themelore të instrumenteve muzikore me dridhje.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>3.1. numëron instrumentet me tela</p>

	<p>dëgjimit);</p> <p>- përshkruan instrumente me dridhje sipas formës dhe ndërtimit;</p> <p>- sqaron për mënyrën e prodhimit të tonit te instrumentet me dridhje.</p>	<p>Kitara Harfi</p> <p>Koncert për mandolinë në C-dur (mandolinë) - A. Vivaldi</p> <p>„Калајџиско оро“ (kitarë) – Влатко Стефановски и Мирослав Тадиќ</p> <p>„Приспивна за реката“ (kitara) – Христо Христоски-Мулар</p> <p>Impromptu-Caprice op.9 (harfa) – Г. Пиерне</p> <p>Nocionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mandolina - kitara - harfa 	<p>Prezantimi audio – vizual (video të shkurtra) për secilin instrument.</p> <p>Bisedë për formën dhe mënyrën e ekzekutimit të secilit instrument.</p> <p>Krahasimi i instrumenteve nga grupi sipas mënyrës së fitimit të tonit.</p> <p>Vrojtimi i ngjashmërive dhe dallimeve ndërmjet instrumenteve muzikore me dridhje.</p> <p>Bisedë për instrumentalistët e njohur të instrumenteve me tela me dridhje.</p>	<p>me dridhje</p> <p>3.2. definon karakteristikat e përgjithshme të instrumenteve me dridhje (forma, materiali prej të cilit janë punuar, mënyrat e ekzekutimit)</p> <p>3.3. krahason instrumente me dridhje sipas formës dhe ndërtimit</p> <p>3.4.dallon instrumente me dridhje sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit (vizualisht dhe me dëgjim)</p>
4.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>- dallon instrumentet me goditje (vizualisht dhe përmes dëgjimit);</p> <p>-përshkruan instrumente me goditje sipas formës, ndërtimit dhe madhësisë;</p> <p>- sqaron për mënyrën e prodhimit të tonit te instrumentet goditëse.</p>	<p>Instrumentet me tela – goditëse:</p> <p>Violina Viola Violonçeli Kontrabasi</p> <p>Kapris në a-moll gjer.1 nr.24 (violina) – N. Paganini Sonata për violën dhe pianon Allegro Moderato (viola) – M. Glinka</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Sqaron për karakteristikat themelore të instrumenteve muzikore me goditje.</p> <p>Prezantimi audio – vizual (video të shkurtra) për secilin instrument.</p> <p>Bisedë për formën dhe mënyrën e ekzekutimit të secilit instrument.</p> <p>Krahasimi i instrumenteve nga grupi sipas mënyrës së fitimit të tonit.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>4.1. numëron instrumentet me tela me goditje</p> <p>4.2. definon karakteristikat e përgjithshme të instrumenteve me goditje (forma, materiali prej të cilit janë punuar, mënyrat e ekzekutimit)</p> <p>4.3. krahason instrumente me goditje sipas formës dhe ndërtimit</p>

		<p>Koncert në d-mol për violonçel dhe orkestër (violonçelo) – K. Sen-Sans</p> <p>Nocionet: Violina Viola Violonçeli Kontrabasi</p>	<p>Vrojtimi i ngjashmërive dhe dallimeve ndërmjet instrumenteve muzikore me dridhje.</p> <p>Bisedë për instrumentalistët e njohur të instrumenteve me goditje.</p>	<p>4.4.dallon instrumente me goditje (vizualisht dhe me dëgjim)</p>
5.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dallon instrumentet frymore (vizualisht dhe përmes dëgjimit); -përshkruan instrumentet frymore sipas mënyrës së prodhimit dhe madhësisë; - krahason instrumentet frymore prej lime dhe prej druri sipas formës dhe mënyrës së prodhimit të tonit. 	<p>Ndarja e instrumenteve frymore</p> <ul style="list-style-type: none"> - prej druri - prej lime <p>Simfonia nr. 6 „Pastorale”</p> <ul style="list-style-type: none"> - L.V.Betoven https://www.youtube.com/watch?v=X2DzEZv3plo <p>Nocione:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumente frymore prej druri - instrumente frymore prej lime 	<p>Aktivitetet</p> <p>Prezantimi i ndarjes së instrumenteve frymore prej druri.</p> <p>Sqarimi i karakteristikave themelore të instrumenteve prej druri.</p> <p>Vrojtimi i instrumenteve prej druri dhe prej lime.</p> <p>Krahasimi i instrumenteve nga grupet sipas mënyrës së fitimit të tonit.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe burimet për të dhënat e kërkuara në mënyrë të pavarur.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>5.1.numëron instrumentet me frymë</p> <p>5.2. definon grupe të instrumenteve frymore sipas mënyrës së prodhimit të tonit)</p> <p>5.3. klasifikon instrumentet frymore sipas ndarjes në instrumente prej lime dhe prej druri (vizualisht)</p> <p>5.4.dallon instrumente me goditje dhe prej lime sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit (vizualisht dhe me dëgjim)</p>
6.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh instrumente prej druri frymore flauti dhe pikolo (vizualisht dhe me dëgjim); 	<p>Instrumente frymore prej druri</p> <p>Flauti Pikolo</p> <p>„Syrinx” solo (flauti) -K. Debisi</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Sqarim i karakteristikave themelore të flautit dhe pikolos.</p> <p>Prezantimi audio – vizual i secilit</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>6.1. numëron instrumentet muzikor frymore flauti dhe pikolo</p> <p>6.2. definon karakteristika të</p>

	<p>- përshkruan instrumente prej druri frymore flauti dhe pikolo (vizualisht dhe me dëgjim);</p> <p>- sqaron për mënyrën e prodhimit të tonit te instrumentet frymore prej druri flauti dhe pikolo.</p>	<p>Сунта во h-moll VII став „Badinerie” (flauti) – J. S. Bah</p> <p>„Marshi I fëmijëve” nga opera „Karmen” (pikolo) – ZH. Bize</p> <p>Nocione: - flauti - pikolo</p>	<p>instrument.</p> <p>Diskutimi i formës dhe mënyrës së ekzekutimit të secilit instrument.</p> <p>Krahasimi i flautit dhe pikolos sipas madhësisë, gjerësisë. Karakterit të tingullit.</p> <p>Vrojtimi i ngjashmërive dhe dallimi ndërmjet flautit dhe pikolos.</p> <p>Bisedë për instrumentalistët e njohur të flautit</p>	<p>përgjithshme të instrumenteve frymore prej druri flauti dhe pikolo (forma, materiali prej të cilit janë përpunuar, mënyra e ekzekutimit)</p> <p>6.3. krahasimi i instrumenteve frymore prej druri flauti dhe pikolo sipas formës dhe ndërtimit</p> <p>6.4. dallon instrumente frymore prej druri flauti dhe pikolo sipas formës, ndërtimit dhe tingullit (vizualisht dhe përmes dëgjimit)</p>
7.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>- dallon klarinetën, bas klarinetën dhe saksofonin (vizualisht dhe përmes dëgjimit);</p> <p>- përshkruan klarinetin, bas klarinetin dhe saksofonin sipas formës, ndërtimit dhe materialit;</p> <p>- sqaron për mënyrën e prodhimit të tonit te klarineti, bas klarinetit dhe saksofonit.</p>	<p>Instrumente frymore nga druri Klarineti Bas klarineti Saksofoni</p> <p>„Рапсодија во сино” (klarinet) – Xh. Gershuin</p> <p>„Bolero” (saksofon) – M. Ravell</p> <p>Тема nga „Pink Panther” (saksofoni) – H. Mançini</p> <p>Nocionet: - klarineti</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Sqarimi i karaktersitikave themelore të klarinetit, bas klarinetit dhe saksofonit.</p> <p>Prezantimi audio – vizual për secilin instrument.</p> <p>Diskutimi për formën dhe mënyrën e ekzekutimit të secilit instrument.</p> <p>Krahasimi i instrumenteve nga grupi sipas mënyrës së fitimit të tonit.</p> <p>Vrojtimi i ngjashmërive dhe dallimeve ndërmjet klarinetit, bas klarinetit dhe saksofoni.</p> <p>Bisedë për instrumentalistët e njohur të klarinetit dhe saksofonit.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>7.1. numëron instrumente frymore nga druri klarineti, bas klarineti dhe saksofoni</p> <p>7.2. definon karaktersitika të përgjithshme të klarinetit, bas klarinetit dhe saksofonit (forma, materiali i përpunuar, mënyra e ekzekutimit)</p> <p>7.3. karahson klarinetin, bas klarinetin dhe saksofonin sipas formës dhe ndërtimit</p> <p>7.4. dallon klarinetin, bas klarinetin dhe saksofonin sipas formës, ndërtimit dhe tingullit (vizualisht dhe përmes dëgjimit)</p>

		- bas klarineti - saksofoni		
8.	Nxënësi/nxënësja: - dallon oboan, bririn anglez, fagotin dhe kontrabasin (vizualisht dhe përmes dëgjimit); - përshkruan oboan, bririn anglez, fagotin dhe kontrafagotin sipas formës dhe ndërtimit; - sqaron për mënyrën e prodhimit të tonit të oboës, bririt anglez, fagotit dhe kontrafagotit.	Instrumentet frymore nga druri Oboa Briri anglez Fagoti Kontrafagoti „Liçeni i mjellmave” akti II – fillimi (oboa) - P.I.Çajkovski Simfonia IX është e-moll, II stav (briri anglez) - A. Dvorzhak „Përkushtimi i pranverës” – fillimi (fagoti) - I. Stravinski Nocionet: - oboa - briri anglez - fagoti - kontrafagoti	Aktivitetet Sqarimi i karaktistikave themelore të klarinetit, bas klarinetit dhe saksofonit. Prezantimi audio – vizual për secilin instrument. Diskutimi për formën dhe mënyrën e ekzekutimit të secilit instrument. Krahasimi i instrumenteve nga grupi sipas mënyrës së fitimit të tonit. Perceptimi i ngjashmërive dhe dallimeve ndërmjet oboës, bririt anglez, fagotit, klarinetit dhe saksofonit. Bisedë për instrumentalistët e njohur të oboës, fagotit dhe kontrafagotit.	Nxënësi /nxënësja: 8.1. numëron instrumente frymore prej druri, oboa, briri anglez, fagoti dhe kontrafagoti 8.2. definon karakteristikat e përgjithshme të oboës, bririt anglez, fagotit dhe kontrafagotit (forma, materiali nga të cilat përpunohen, mënyra e ekzekutimit) 8.3. krahason oboën, bririn anglez, fagotin dhe kontrafagotin sipas formës dhe ndërtimit 8.4. dallon oboën, bririn anglez, fagotin dhe kontrafagotin sipas formës, ndërtimit dhe tingullit (vizualisht dhe përmes dëgjimit)
9.	Nxënësi/nxënësja: - dallon instrumentet frymore nga lima (vizualisht dhe përmes dëgjimit); - përshkruan instrumente frymore prej lime sipas formës dhe ndërtimit;	Instrumentet frymore – prej lime Trumbeta Tromboni Horna Tuba Koncert në Es-dur (trumbeta) – J.	Aktivitetet Sqarimi i karaktistikave themelore të instrumenteve frymore prej lime. Prezantimi audio – vizual i secilit instrument. Bisedë për formën e ekzekutimit të	Nxënësi/nxënësja: 9.1. numëron instrumente frymore prej lime 9.2. definon karakteristika të përgjithshme të instrumenteve frymore prej lime (forma, materialet

	<p>- sqaron për mënyrën e prodhimit të tonit te instrumentet frymore prej lime.</p>	<p>Hajdn</p> <p>„Çardash” (Kiril Ribarski – trombon) – Monte</p> <p>Koncert për horna dhe orkestër në Es-dur (horna) – V.A.Mocart</p> <p>„Petrushka” ilustrimi 4: „Fshatari me ariun” (truba) – I. Stravinski</p> <p>Nocionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trumbeta - tromboni - horna - tuba 	<p>secilit instrument.</p> <p>Krahasimi i instrumenteve të grupit sipas mënyrës së fitimit të tingullit.</p> <p>Perceptimi i ngjashmërive dhe dallimet ndërmjet instrumenteve frymore prej lime.</p> <p>Bisedë për instrumentalistë të njohur të instrumenteve prej lime.</p>	<p>prej të cilëve janë përpunuar, mënyra e ekzekutimit)</p> <p>9.3. krahason instrumentet frymore prej lime sipas formës dhe ndërtimit</p> <p>9.4. dallon trumbetën, trombonin hornën dhe tubën, ndërtimin dhe mënyrën e prodhimit të tonit (vizualisht dhe përmes dëgjimit)</p>
10.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>-dallon instrumentet goditëse (vizualisht dhe përmes dëgjimit);</p> <p>- sqaron për ndarjen e instrumenteve goditëse sipas mënyrës së prodhimit të tonit/zërit;</p> <p>-krahason instrumentet ritmike melodike me goditje sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit/zërit.</p>	<p>Ndarja e instrumenteve goditëse: Përcaktimi i lartësisë së tonit (melodike) Lartësia e pacaktuar e tonit (ritmike)</p> <p>„Alfabetet” për korr, piano dhe instrumente goditëse – R.Avramovski https://www.youtube.com/watch?v=azgacsYA4g8</p> <p>„Simfonia e goditëseve”-E.Evazen https://www.youtube.com/watch?v=eHqAgKN5wGc</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Të shkruarit e ndarjes së instrumenteve goditëse.</p> <p>Sqarimi i karakteristikave themelore të instrumenteve goditëse.</p> <p>Përceptimi i instrumenteve melodike dhe ritmike goditëse.</p> <p>Krahasimi i instrumenteve të grupeve sipas mënyrës së fitimit të tonit/zërit.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe resurseve për kërkimin e pavarur të të dhënave për instrumentet goditëse.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>10.1. numëron instrumente goditëse</p> <p>10.2. definon grupe të instrumenteve goditëse sipas mënyrës së prodhimit të tonit/zërit)</p> <p>10.3. klasifikon instrumentet goditëse sipas ndarjes në melodike dhe ritmike (vizualisht)</p> <p>10.4. dallon instrumentet melodike dhe ritmike sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit/zërit (vizualisht dhe përmes dëgjimit)</p>

		<p>Nocionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumentet goditëse me lartësi të caktuar toni -instrumentet goditëse me lartësi të caktuar toni 		
11.	<p>Nxënësi/nxënësj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dallon instrumente goditëse me lartësi të caktuar të tonit (vizualisht dhe përmes dëgjimit); -përshkruan instrumente goditëse me lartësi të caktuar të tonit sipas formës dhe ndërtimit; -sqaron për mënyrën e prodhimit të tonit te instrumentet goditëse me lartësi të caktuar të tonit. 	<p>Instrumentet goditëse me lartësi të caktuar toni (melodike):</p> <p>Lodra Vibrafon Kambana Ksilofoni Zilet</p> <p>„Ashtu fliste Zaratrusta” (lodrat) – R. Shtraus</p> <p>Koncerti për vibrafon dhe orkestër (vibrafon)</p> <ul style="list-style-type: none"> - I. Kuljeriç <p>Uvertura solemne „vit 1812”, amb.49 – përfundim (kambanat)</p> <ul style="list-style-type: none"> - P. I. Çajkovski <p>„Fosilet“ prej „Karnevali i kafshëve“ (ksilofoni) – K. Sen - Sans</p> <p>„Flauti magjik” (fragment me zile) – V. A. Mocarti</p> <p>Nocionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lodra 	<p>Aktivitetet</p> <p>Sqarimi i karaktersitikave themelore të instrumenteve goditëse me lartësi të caktuar toni.</p> <p>Prezantimi audio – vizual i secilit instrument.</p> <p>Diskutimi për formën dhe mënyrën e ekzekutimit të secilit instrument.</p> <p>Krahasimi i instrumenteve të grupit sipas mënyrës së fitimit të tonit.</p> <p>Përceptimi i ngjashmërive dhe dallimeve ndërmjet instrumenteve goditëse me lartësi të caktuar toni.</p> <p>Bisedë për instrumentalistët e njohur të instrumenteve goditëse.</p>	<p>Nxënësi/nxënësj:</p> <p>11.1. numëron instrumente goditëse me lartësi të caktuar toni</p> <p>11.2. definon karakteristika të përgjithshme të instrumenteve goditëse me lartësi të caktuar toni (forma, materiali prej të cilit janë të përpunuara, mënyra e ekzekutimit)</p> <p>11.3. krahason instrumentet goditëse me lartësi të caktuar toni sipas formës dhe ndërtimit)</p> <p>11.4. dallon lodrat, vibrafonin, kambanat, ksilofoni dhe zilet sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit (vizualisht dhe përmes dëgjimit)</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - vibrafoni - kambanat - ksilofoni - zilet 		
12.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh instrumente me goditje me lartësi të pacaktuar të tonit (vizualisht dhe përmes dëgjimit); - përshkruan instrumente goditëse me lartësi të pacaktuar të tonit sipas formës dhe ndërtimit; - sqaron për mënyrën e prodhimit të zërit të instrumentet goditëse me lartësi të pacaktuar të tonit. 	<p>Instrumentet goditëse me lartësi të pacaktuar toni (ritmike):</p> <ul style="list-style-type: none"> Çinelet Lodra e madhe Lodra e vogël Defi Gong Kastanjete Marakas Tringëll <p>„Водич низ оркестарот за младиот човек” – Б. БРИТН</p> <p>„Ritmika maqedonase”- solo për lodra nga Garo Tavijatjan</p> <p>Nacionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Çinelet - Lodra e madhe - Lodra e vogël - Defi - Gong - Kastanjete - Marakas - Triangëll 	<p>Aktivitetet</p> <p>Sqarimi i karakteristikave themelore të instrumenteve goditëse me lartësi të caktuar toni.</p> <p>Prezantimi audio – vizual i secilit instrument.</p> <p>Diskutimi për formën dhe mënyrën e ekzekutimit të secilit instrument.</p> <p>Krahasimi i instrumenteve të grupit sipas mënyrës së fitimit të tonit.</p> <p>Përceptimi i ngjashmërive dhe dallimeve ndërmjet instrumenteve goditëse me lartësi të caktuar toni.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>12.1. numëron instrumente goditëse me lartësi të pacaktuar toni</p> <p>12.2. definon karakteristika të përgjithshme të instrumenteve goditëse me lartësi të pacaktuar toni (forma, materiali prej të cilit janë të përpunuara, mënyra e ekzekutimit)</p> <p>12.3. krahason instrumentet goditëse me lartësi të pacaktuar toni sipas formës dhe ndërtimit)</p> <p>12.4. dallon instrumente me lartësi të pacaktuar toni sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të zërit (vizualisht dhe me dëgjim)</p>

<p>13.</p>	<p>Nxënësi/nxënësj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh instrumentet me tastierë (vizualisht dhe përmes dëgjimit); - sqaron për instrumentet me tastierë sipas mënyrës së prodhimit të tonit; - krahason instrumentet me tastierë sipas formës, ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit. 	<p>Instrumentet me tastierë:</p> <p>piano pianino çemballë harmonika orgulet</p> <p>Koncert për piano dhe orkestër nr.2, F-dur – F. Shopen: https://www.youtube.com/watch?v=1AwcfBKdwM0</p> <p>Tema nga „Variantet e Golbergut” (çemballo) - J. S. Bah</p> <p>Koncert në b-moll (piano) - P.I.Çajkovski</p> <p>Tokata dhe fuga në d-moll (orgule) - J.S.Bah</p> <p>„Libertango” (harmonika) - Astor Pjacolla https://www.youtube.com/watch?v=eLYSQkTWfTw</p> <p>Nocionet:</p> <p>piano pianino çemballë harmonika orgulet</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Prezantimi i ndarjes së instrumenteve me tastierë.</p> <p>Sqarimi i karakteristikave themelore me tastierë.</p> <p>Perceptimi i mënyrës së prodhimit të tonit dhe krahasimi i instrumenteve me tastierë.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe burimet për kërkimin e të dhënave në mënyrë të pavarur me instrumentet me tastierë.</p> <p>Bisedë për ekzekutuesit e njohur të instrumenteve me tastierë.</p>	<p>Nxënësi/nxënësj:</p> <p>13.1.numëron instrumente me tastierë</p> <p>13.2. definon grupe të instrumenteve me tastierë sipas mënyrës së prodhimit të tonit</p> <p>13.3. klasifikon instrumente me tastierë sipas ndarjes në frymore dhe me tela (vizualisht)</p> <p>13.4. dallon instrumentet me tela dhe frymore me tastierë sips formës ndërtimit dhe mënyrës së prodhimit të tonit (vizualisht dhe përmes dëgjimit).</p>
-------------------	--	--	--	---

<p>14.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sqaron për orkestrin e simfonisë, dirigjenti dhe karakteristikat e simfonisë – qëndrimet, ndryshimi i tempos; - diskuton për karakterin e simfonisë të dëgjuara; - percepton simfoni sipas llojit të ekzekutimit. 	<p>Simfonia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Simfonia në g-moll nr.40, KV 550 (fragmente nga të gjitha qëndrimet) – V.A. Mocart - V simfonia në c-moll, amb.67, I став Allegro con brio (fragmente) – L.V.Betoven - simfonia IX – finale, „Oda e gëzimit“ (fragment me korr) - L. V. Betoven <p>Nacionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - simfonia - orkestri i simfonisë - filharmonia 	<p>Aktivitetet</p> <p>Sqarimi i karaktersitikave të simfonisë – qëndrimet, orkestri, instrumentet.</p> <p>Prezantimi vizuel me radhitjen e instrumenteve të përfshira në orkestrin dhe diskutimin për rolin e dirigjentit.</p> <p>Diskutim për simfoni nr. 40: lloji i performimit, karakteri dhe qëndrimet (me theks të tempos).</p> <p>Diskutimi për përdorimin e tekstit dhe zërave si specifikë e simfonisë së 9.</p> <p>Diskutimi (prezantimi) i institucioneve ekzekutuese – Filharmonia e Maqedonisë.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe burimet për kërkimin e të dhënave në mënyrë të pavarur me instrumentet me tastierë.</p> <p>Metodat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ monologjike; ▪ metoda e dialogut ose e bisedës; ▪ puna praktike; ▪ prezantimi me zbatimin e TIK. 	<p>Nxënësit/nxënëset:</p> <p>14.1. numëron kompozitorë të cilët shkruajnë simfoni</p> <p>14.2. definon karakteristikat themelore të simfonisë – qëndrimet, ndryshimi i tempos</p> <p>14.3. dallon sipas dëgjimit qëndrime të simfonisë (shpejt, ngadal)</p> <p>14.4. krahason simfoni sipas karakterit dhe llojit të ekzekutimit (sipas dëgjimit)</p>
-------------------	---	---	---	--

TEMA 3. SHKRIM – LEXIMI MUZIKOR (6 orë)				
Nr. rend or	Rezultatet e mësimit	Përmbajtjet dhe nocionet	Aktivitetet dhe metodat	Standardet e vlerësimit
1.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dallon shkallën G-dur me elementet e veta; - sqaron dhe ndërton shkallën G-dur me elementet e veta; - këndon/performon shkallën G-dur me elementet e veta. 	<p>Shkalla G-dur me elementete e veta (emrat e toneve – solmizimi dhe abc - ja, grada, shkalla – e plota dhe gjysmë shkalla, parashenja fis, tetrakordi)</p> <p>Nocionet: - shkalla G-dur</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Të shkruarit, këndimi, ekzekutimi dhe njohja e shkallës G-dur me elementet e veta (emrat e toneve – solmizimi dhe alfabeti, grada, shkalla – e plota dhe gjysmëshkalla, parashenja fis, tetrakordi).</p> <p>Dëgjimi, këndimi, ekzekutimi i ushtrimeve në shkallën G – dur me përfshirjen e vlerave të ndryshme të vlerës së notave dhe pazave dhe shenjat për vazhdimin e vlerës së notave në taktet e masës së thjeshtë dhe masës së përbërë 5/8 dhe taktet 7/8.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. numëron elementet e shkallës G-dur 1.2. shkruan shkallën G-dur me elementet e veta 1.3. zbaton diezin kryesisht parashenjën fis në shkallën G-dur 1.4. këndon/ekzekuton shkallën G-dur
2.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njih shkallën e-moll lloji natyror, lloji harmonik dhe lloji melodik me elementet e veta; - sqaron dhe ndërton shkallë e-moll lloji natyror, lloji harmonik dhe melodik me elementet e veta; - këndon/ekzekuton, krahason shkallën e-moll lloji natyror, lloji harmonik dhe 	<p>Shkalla e-moll lloji natyror, lloji harmonik dhe melodik me elementet e veta (emrat e toneve – solmizimi dhe alfabeti, grada, shkalla –e plotë, gjysmë shkalla dhe shkallë e gjysmë, parashenja fisi, tetrakordi).</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Të shkruarit, këndimi, ekzekutimi dhe njohja e shkallës e – moll lloji natyror, lloji harmonik dhe lloji melodik me elementet e veta (emrat e toneve – solmizimi dhe alfabeti, grada, shkalla – e plotë, gjysmë shkalla dhe shkallë e gjysmë, tetrakordi, parashenja fis dhe shenja plotësuese dis dhe cis si dhe d e zbërthyer dhe c e zbërthyer)</p> <p>Krahasimi (vizualisht dhe përmes</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 numëron elemente të shkallës e-moll natyrore, lloji harmonik dhe melodik 2.2 shkruan shkallën e - moll natyror, lloji harmonik dhe melodik me elementet e veta 2.3 demonstroi me këndim/ekzekutim të shkallës e-moll natyrore, harmonike dhe melodike 2.4 dallon llojin e shkallës e-moll

	lloji melodik me elementet e veta.		<p>dëgjimit në shkallën e – moll natyrore, lloji harmonik dhe melodik përmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - përshkrimi dhe krahasimi i llojeve të shkallës; - dëgjimi i zëshmërisë të secilit lloj të shkallës dhe krahasimi i saj; - dëgjimi, këndimi, ekzekutimi i ushtrimeve në të gjitha llojet e mol, krahasimi dhe diskutimi - njohja e llojeve të e – moll sipas përfshirjes të diezit dhe bekuartit në ushtrimet melodike me vlera të ndryshme notale dhe pauza në taktet e masës së thjeshtë dhe të përzier 5/8 dhe 7/8 <p>Mbani mend! Mësimdhënësi është i lirë të bëjë numër të orëve për mësimin e tre llojeve të e – moll sipas nevojave dhe mundësive të nxënësve, përderisa standardet e vlerësimit kanë të bëjnë për të tre llojet e integruara.</p>	natyrore, harmonike dhe melodike përmes dëgjimit/vizualisht.
3.	<p>Nxënës/nxënësja:</p> <p>-sqaron për vendin e toneve g e vogël, f2 dhe g2;</p> <p>- vëren dhe përdor tonet g e vogël, f2</p>	<p>Tonet g e oktavës vogël dhe f2 dhe g2 oktava e dytë</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Të shkruarit, këndimi dhe njohja e toneve g e vogël, f2 dhe g2 në ushtrimet melodike me vlerat e notave dhe pauzat e plota, gjysmë nota, gjysma me pikë, nota katërshe, tetëshe,</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>3.1. emëron tonet g e vogël, f2 dhe g2 në pentagram</p> <p>3.2. shkruan tone g e vogël, f2 dhe g2 në pentagram</p>

	dhe g2 në ushtrimet melodike.		gjashtëmbëdhjetëshe dhe shenjat e vazhdimet të vlerës së notave në taktet e masës së thjeshtë dhe të përzier 5/8 dhe 7/8.	3.3. demonstroi g e vogël, f2 dhe g2 në ushtrimet melodike 3.4. këndon ushtrime melodike me g të vogël, f2 dhe g2 me vlera të ndryshme të notave dhe pauzave
4.	Nxënësi/nxënësja: -sqaron për notën dhe pauzën gjashtëmbëdhjetëshe; -percepton notën dhe pauzën gjashtëmbëdhjetëshe në pentagram; -përdor notën dhe pauzën gjashtëmbëdhjetëshe në taktimin e ushtrimeve ritmike.	Nota gjashtëmbëdhjetëshe dhe pouza Nocionet: -nota gjashtëmbëdhjetëshe -pauza gjashtëmbëdhjetëshe	Aktivitetet -Shkruarja e notës gjashtëmbëdhjetëshe dhe pauza në pentagram. -Taktimi i notës dhe pauzës gjashtëmbëdhjetëshe.	Nxënësi/nxënësja: 4.1. emëron notën dhe pauzën gjashtëmbëdhjetëshe në pentagram 4.2. shkruan notën dhe pauzën gjashtëmbëdhjetëshe në pentagram 4.3. takton notën dhe pauzën gjashtëmbëdhjetëshe 4.4. dallon notën dhe pauzën gjashtëmbëdhjetëshe
5.	Nxënësi/nxënësja do të jetë i aftë të: - perceptojë taktin vizual të masës së përzier 7/8; - përcakton taktet pjesët (goditjet) me taktim të ndryshëm sipas kohëzgjatjes; - përdor taktin 7/8 në ushtrimet ritmike sipas notave.	Takti i masës së përzier 7/8	Aktivitetet: Njohja e taktit 7/8 përmes dëgjimit dhe këndimit të ushtrimeve melodike dhe këngëve (valle etj.). Vrojtimi i ndarjes së ndryshme të taktit 7/8 përmes shembujve ritmik dhe melodik. Sqarimi i kohëzgjatjes së ndryshme të pjesëve të taktit. Perceptimi i 7-të pulsimeve të barabartë (përmes numërimit, shqiptimit të tekstit, lëvizjeve, trokitjeve, kërcitjeve etj.). Të shkruarit dhe sqarimi i taktit 7/8.	Nxënësi/nxënësja: 5.1. njeh taktin 7/8 në shembujt e notave 5.2. sqaron për ndarjen e taktit 7/8 5.3. I takton drejt shtatë tetëshet në taktin 7/8 5.4. ekzekuton ushtrime ritmike në taktin 7/8 sipas notave

		<p>Nocionet: - takti i masës së përzier 7/8</p>	<p>Përformimi i ushtrimeve të lehta ritmike dhe melodike në taktin 7/8 sipas notave.</p> <p>Metodat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monolog; • dialogë ose metoda e bisedës; • demonstrues; • puna praktike. 	
--	--	--	---	--

TEMA 4. KRIJIMTARIA POPULLORE MUZIKORE – Vallet popullore (4 orëa)

Nr. rend or	Rezultatet e mësimit	Përmbajtjet dhe nocionet	Aktivitetet dhe metodat	Standardet e vlerësimit
1.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bisedon për prejardhjen e valleve popullore dhe thekson elementet shprehëse të valleve popullore (hapa, qëndrimi i trupit, kërcimet.); - diskuton për vallet popullore të popullit të vetë dhe performimi i valleve popullore të popujve tjerë të cilët jetojnë në vendin tonë; 	<p>Karaktersitikat e përgjithshme të traditës popullore të vallevea</p> <p>- „Копачка“ – (valle meshjush) - „Laje ti moj goce“/ „Испери ја моме“ (женско оро) - „Yeni Yol“/ „Нов пат“ - (мешано) - „Nevestinski kyuchek“/ „Невестински чочек“</p>	<p>Aktivitete</p> <p>Prezantimi audio – vizual i valleve popullore.</p> <p>Diskutimi për materialin e prezantuar audio vizual.</p> <p>Sqarimi i karaktersitikave themelore dhe nocionet e valleve popullore.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe burimet e</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>1.1. dallon vizualisht karakteristika të përgjithshme të valleve popullore</p> <p>1.2. sqaron për zhvillimin e valleve popullore dhe elementet shprehëse të tyre</p> <p>1.3. krahason valle sipas përbërjes dhe mënyrës së realizimit të valleve të popujve të cilët jetojnë në vendin tonë</p>

TEMA 4. KRIJIMTARIA POPULLORE MUZIKORE – Vallet popullore (4 orëa)

	<ul style="list-style-type: none"> - dallon forma të lojës së valleve popullore (forma gjysmë rrethorë, kurora e hapur, forma rrethore, kurora e mbyllur) 	<p>Nocionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> -valle -vallet e meshkujve, -vallet e femrave -vallet e përziera -lesa 	<p>pavarura të të dhënave për vallet popullore.</p> <p>Realizimi praktik i valleve popullore me lëvizje më të thjeshta (sipas zgjedhjes së nxënësve).</p>	<p>1.4. klasifikon vallet popullore në rajon</p>
2.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh vallet tubuese sipas emrit dhe zbatimin; - bisedon për karakterin e valleve kuvendore; - dallon vallet kuvendore sipas përbërjes. 	<p>VALLE KUVENDORE</p> <p>(shembuj sipas përzgjedhjes Shtojcë)</p> <p>Nocionet: Vallet kuvendore</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Prezantimi audio – vizual i valleve kuvendore.</p> <p>Diskutimi i materialit të prezantuar audio – vizual</p> <p>Sqarimi i karakteristikave themelore dhe nocioneve të valleve kuvendore.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe burimet për kërkimin e pavarur të të dhënave për vallet kuvendore.</p> <p>Performimi praktik i valleve kuvendore me lëvizje më të thjeshta (sipas përzgjedhjes së nxënësve).</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>2.1. emëron valle kuvendore</p> <p>2.2. diskuton për karakterin e valleve kuvendore</p> <p>2.3. krahason vallet kuvendore sipas zbatimit dhe përbërjes</p> <p>2.4. klasifikon karakteristikat e valleve kuvendore në rajon</p>
3.	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh vallet rituale sipas emrit dhe zbatimin; - bisedon për karakterin e valleve 	<p>VALLE TRADICIONALE</p> <p>(shembuj sipas përzgjedhjes nga shtojca)</p>	<p>Prezantimi audio – vizual i valleve rituale</p> <p>Diskutimi i materialit të prezantuar audio – vizual</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>3.1. emëron valle rituale</p> <p>3.2. diskuton për karakterin e valleve rituale</p>

TEMA 4. KRIJIMTARIA POPULLORE MUZIKORE – Vallet popullore (4 orëa)

	<p>rituale;</p> <p>- dallon vallet rituale sipas përbërjes.</p>	<p>Nocionet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valle rituale - vargani i meshkujve - vargani i femrave - cikli i dasmës 	<p>Sqarimi i karakteristikave themelore dhe nocioneve të valleve rituale.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe burimet për kërkimin e pavarur të dhënave për vallet rituale.</p> <p>Performimi praktik i valleve rituale me lëvizje më të thjeshta (sipas përzgjedhjes së nxënësve).</p>	<p>3.3. krahason vallet rituale sipas zbatimit dhe përbërjes</p> <p>3.4. klasifikon karakteristikat e valleve rituale në rajon</p>
<p>4.</p>	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>-dallon vallet nga rajoni dhe bota sipas titullit dhe qëllimit;</p> <p>-bisedon për zbatimin dhe mënyrën e performimit të valleve nga rajoni dhe bota;</p> <p>-percepton dallimin ndërmjet valleve nga vendi ynë, rajoni dhe bota.</p>	<p>Vallet te popujt tjerë në rajon dhe botë</p> <p>(shembuj sipas përzgjedhjes së mësimdhënësit nga shtojca)</p>	<p>Aktivitetet</p> <p>Prezantimi audio – vizual i valleve nga rajoni dhe bota.</p> <p>Diskutimi për prezantimin e materialit audio – vizual.</p> <p>Sqarimi i karakteristikave themelore dhe nocioneve të valleve nga rajoni dhe bota.</p> <p>Dhënia e udhëzimeve dhe burimeve për kërkimin e të dhënave në mënyrë të pavarur për vallet nga rajoni dhe bota.</p> <p>Metodat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ monolog; 	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <p>4.1. emëron valle nga rajoni dhe bota</p> <p>4.2. diskuton për karakterin e valleve nga rajoni dhe bota</p> <p>4.3. krahason vallet nga rajoni dhe bota sipas qëllimit dhe përbërjes</p> <p>4.4. klasifikon karakteristikat e valleve në vendin tonë, rajoni dhe bota</p>

TEMA 4. KRIJIMTARIA POPULLORE MUZIKORE – Vallet popullore (4 orëa)

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ dialog; ▪ demonstrues; ▪ prezantimi me zbatimin e TIK dhe organizuesit grafik. <p>Mbani mend! Dëgjohen fragmente nga vallet e popujve tjerë në rajon dhe botë (sipas përzgjedhjes).</p>	
--	--	--	--	--

SHTOJCË

LISTA PËR KËNDIMIN E KËNGËVE DHE KOMPOZIMEVE ME INSTRUMENTET POPULLORE NË KLASËN VIII

Ред. број	KËNGË PËRMES DËGJIMIT	KËNGË PËRMES NOTAVE
	GJUHË MAQEDONASE	
1.	„По друм одам мајче“- македонска народна	„Есен“ муз. Фроска Сапунџиева
2.	„Скопје“- муз. Д. Коларовски	„Смешна случка“ муз. К. Македонски
	GJUHË SHQIPE	
	KËNGË SIPAS DËGJIMIT	
1.	„E bukur vjen pranvera“ / „Доаѓа убавата пролет“ Т. Daija / Т. Даија- emol/e-мол	1. „Asaman trendafil I“ / „Асаман Трендафил“ e-moll Ç. Zadeja / Ч. Задеја

2.	„Cimbra, cimbra“ / „Мое срце чука“ E.Stafai/ E.Стефай	2.„О тој нѐнѐ“ / „Мила мајко“, popullore/народна
GJUHË TURKE		
	KËNGË SIPAS DËGJIMIT	KËNGË SIPAS NOTAVE
1.	„Yine bir glnihal“/„Роза“ во G-dur	„Dramanin Icinde“ / „Во градот ДРАМА“ 7/8
2.	„Halay“/„Оро“	„ Debreli Hasan“/ХАСАН
GJUHË ROME		
	KËNGË SIPAS DËGJIMIT	KËNGË SIPAS NOTAVE
1.	„Erdelezi avela“ / „Гурѓовден доѓа“	„ Erdelezi“ / „ Гурѓовден“
GJUHË SERBE		
	KËNGË SIPAS DËGJIMIT	KËNGË SIPAS NOTAVE
1.	„Хима Светом Сави“/„ Химна на Свети Сава“	„Људи ликојте“ народна арп. Ј.Јеж
GJUHË VLLAHE		
	KËNGË SIPAS DËGJIMIT	KËNGË SIPAS NOTAVE
1.	„Deade soarle“/„Изгреа сонцето“	„Carabeu lai carabeu“/„Карабеу море Карабеу“
GJUHË BOSHNJAKE		
	KËNGË SIPAS DËGJIMIT	KËNGË SIPAS NOTAVE
1.	„Šadrvana“ – севдалинка	„Tri put ѓао, ѓао, ѓао“- Ajka Kolaković
DËGJIMI I MUZIKËS -INSTRUMENTET MUZIKORE		
1.	Instrumentet me tela	
	<p>Концерт за виолина и оркестар во G-dur –В. А. Моцарт https://www.youtube.com/watch?v=N-mA9OMP3DE&t=298s „Елегија“ за виола - И. Стравински https://www.youtube.com/watch?v=0qKwbz3GWD4 „Лебед“ – К. Сен Санс https://www.youtube.com/watch?v=b44-5M4e9nI „Пиратите од Карибите“ (контрабас) https://www.youtube.com/watch?v=Zook_bGHT3E „Слон“- Сен Санс/https://www.youtube.com/watch?v=f1nVDoCnsNk</p>	

	<p>Увертира од операта „Вилхелм Тел“ – Џ. Росини, исполнува Ромски симфониски оркестар од Будимпешта (Budapest gypsy symphony orchestra) https://www.youtube.com/watch?v=uphyFnMM3ws</p> <p>„Чучулига“, исполнува Ромски симфониски оркестар од Будимпешта (Budapest gypsy symphony orchestra), солист Grigoras Ionica Dinicu https://www.youtube.com/watch?v=4c_0hRYPAdE</p> <p>Czardas - Hungarian Romani Josef Szalai https://www.youtube.com/watch?v=5BC62iJGhpM&feature=youtu.be</p> <p>Gipsy Kings - Djobi Djoba https://www.youtube.com/watch?v=z5IGXCX2N2M&feature=youtu.be</p> <p>Концерт за мандолина во C-dur – А. Вивалди https://www.youtube.com/watch?v=-utT-BD0obk</p> <p>„Убавицата и сверот“ – харфа https://www.youtube.com/watch?v=cS5d2wD8Ool</p> <p>„Фонтана“ – Грандјану (харфа) https://www.youtube.com/watch?v=S1-LCnGojnw</p> <p>„Арапско капричо“ - Тарера (гитара) https://www.youtube.com/watch?v=y_goHI-GuNk</p> <p>„Шпанско фламенко“ - гитара https://www.youtube.com/watch?v=oTXa6FFnPI0</p> <p>Концерт за виолина во a-moll - Антонио Вивалди https://www.youtube.com/watch?v=tUazQcrk0Fo</p> <p>„Танго“ – исполнуваат Ансамбл на Виенската филхармонија, солист Shkelzen Dolli - violin/Шкелзан Доли - виолина https://www.youtube.com/watch?v=ZNO-RohsugE</p> <p>„Do të shkrihem“/„Ке се стопам“ - Flamenco Buleria - Agron Peni/Ангрон Пени https://www.youtube.com/watch?v=e4rqFXi4444</p> <p>„Rapsodi për violinë“/„Рапсодија за виолина“, Fatos Lumani/Фатос Лумани, исполнува Sihana Badivuku-violinë/Сихана Бадивуку-виолина https://www.youtube.com/watch?v=On5pzTrH7_A</p> <p>„Valcer“- E.Grig /Violinë-Sihana Badivuku-Hoxha Viola-Blerim Grubi Cello-Aristidh „Валцер“-Е.Григ -виолина-Сихана Бадивуку, виола Блерим груби, чело Аристд Проси https://www.youtube.com/watch?v=HDGIYuERCg0</p>
2.	Дувачки инструменти

	<p>Концерт за кларинет во A-dur – В. А. Моцарт https://www.youtube.com/watch?v=YT_63UntRJE&t=267s</p> <p>„Рапсодија во сино“ – Џ. Гершвин https://www.youtube.com/watch?v=cH2PH0auTUU</p> <p>Тема на лебедот – П. И. Чајковски (обоа) https://www.youtube.com/watch?v=9cNQFB0TdfY</p> <p>„Бадинера“ – Ј. С. Бах (флејта) https://www.youtube.com/watch?v=Tv40mcAM1ZA</p> <p>Рококо варијации за пиколо – П. И. Чајковски https://www.youtube.com/watch?v=ruHUi8wrJgA</p> <p>Арија за саксофон и пијано – Е.Боца https://www.youtube.com/watch?v=l6UKiPvCaYc</p> <p>Концерт за фагот и оркестар – В. А. Моцарт https://www.youtube.com/watch?v=PYOPQuhdoQM</p> <p>Свита бр.2 во b-moll - Ј. С. Бах (флејта) https://www.youtube.com/watch?v=4ufehp7gULA</p> <p>Концерт за труба и оркестар – Ј. Хајдн, исполнува Алисон Балсом https://www.youtube.com/watch?v=ZUZYoVw7мос</p> <p>Концерт за хорна и оркестар – В. А. Моцарт https://www.youtube.com/watch?v=lNuJVfe-t3o</p> <p>Концерт за тромбон и оркестар – Н. Римски Корсаков https://www.youtube.com/watch?v=SBVU_ejKHfI</p> <p>Токата и fuga во d-moll – Ј.С. Бах/ за дувачки квинтет (2 труби, хорна, тромбон и туба) https://www.youtube.com/watch?v=pX0Jhk6e2Uw</p>
	<p>Dzambo Agusevi Orchestra https://www.youtube.com/watch?v=hHCwhU8IFrA</p> <p>Dzambo Agusevi Orchestra feat. Hüsnü Şenlendirici - Taksim Dream https://www.youtube.com/watch?v=JBCzPFIwers</p> <p>„Nad Pirin“/ „Над Пирин“ - Bajsa Arifovska https://www.youtube.com/watch?v=ugQzdRLD_DA</p> <p>„Hungarian dance“/ „Унгарски танц“ - Ј. Брамс/Arben Aslani-Ansamblі Frymor/дувачки ансамбл – Corona https://www.youtube.com/watch?v=2kYXbl-MErc</p>

3.	Ударни инструменти
	<p>Darbuka Ritim https://www.youtube.com/watch?v=I5rcFjqM56Q</p> <p>Davulja https://www.youtube.com/watch?v=yTd9ofsfOX4 „Bien tri daire“-„Тропаат три дајриња“ (народна), исполнува Sabit Tahiri https://www.youtube.com/watch?v=hLlbYTNNBJI&feature=share</p>
4.	Инструменти со клавијатура
	<p>„Месечева соната“ – Л.В. Бетовен https://www.youtube.com/watch?v=4Tr0otuiQuU</p> <p>„Свита за чембало“- Ј.С.Бах https://www.youtube.com/watch?v=X4mO4KPdtEM</p> <p>„Gypsy Russian Medley“ - Olivier Radu https://www.youtube.com/watch?v=YEwzcOfhWL8</p> <p>„Жига и рондо“ – Рамо (хармоника) https://www.youtube.com/watch?v=ojavR4sQKKE</p> <p>„Чардаш“ – Монти /хармоника, кларинет и виолина https://www.youtube.com/watch?v=ojavR4sQKKE</p> <p>„Adios nonino“ - А. Пјацола (хармоника) https://www.youtube.com/watch?v=VTPec8z5vdY</p> <p>„Бумбаров лет“ – Р.Корсаков/ хармоника https://www.youtube.com/watch?v=FxTOwXEy2Mo</p> <p>„Токата и фуга во d-moll“ – Ј.С.Бах (оргуљи) https://www.youtube.com/watch?v=ho9rZjlsyYY</p> <p>„Пијанисти“ од Карневал на животните од Камидж Сент-Санс https://www.youtube.com/watch?v=0y1ntDP07rM</p> <p>„Збогум деденце“ - Астор Пјацола</p> <p>„Romsko oro“- Ansambli Teodosievski https://www.youtube.com/watch?v=7lwSZ0waios Sasko Velkov TV na 11 godini Esmas ansambal Teodosievski https://www.youtube.com/watch?v=pp_uYCaOCMI</p> <p>Eva Bogoevska i Skeljzen Baftijari https://www.youtube.com/watch?v=do5MzBLRsJ0</p> <p>„Токата“/„Токата“- ком.Česk Zadeja/Ческ Задеја - Запа Умери/Запа Имери</p>

	https://www.youtube.com/watch?v=oB2Da7QejBk
5.	INSTRUMENTET NË BOTË
	<p>Африка (ударни инструменти) https://www.youtube.com/watch?v=Ba3zSwN1_U</p> <p>Индија (ситар) https://www.youtube.com/watch?v=zVqvd6mhat8</p> <p>Америка (бенџо) https://www.youtube.com/watch?v=GXcRI0BdioE&list=PLjYWL9V9dSDzXcrEj5MBZ7ojJ3piIOiXv</p> <p>Русија (балалајка) https://www.youtube.com/watch?v=qn06W-iBfkQ</p> <p>Швајцарија (алпски рог) https://www.youtube.com/watch?v=IMr492aUST0</p> <p>Кина (пипа, зенг, руан, јанкин) https://www.youtube.com/watch?v=B-Y4ncLy9LA</p> <p>Бразил (беримбау) https://www.youtube.com/watch?v=fEjUMggIcok</p> <p>Грција - (бузуки) https://www.youtube.com/watch?v=zx-a_17OVc4</p>
6.	Simfonia
	<p>„Класична симфонија“ (фрагменти од сите ставови) – С. Прокофјев (во листата)</p> <p>„Пасторална симфонија“ - Л.В.Бетовен https://www.youtube.com/watch?v=fRg0K5rgXog</p> <p>„V симфонија“, e-moll - П.И.Чажковски https://www.youtube.com/watch?v=oLLglXh-Xlw</p>
7.	VALLET POPULLORE
	<p>„Беровка“ - женско оро</p> <p>„Тешкото“ - машко</p> <p>„Потрчано оро“ – мешано</p>

	<p>„Жетварка“ - мешано „Невестинско“ - женско „Водичарско оро“ - женско „Тресеница“ – женско оро „Повардарски игри“ - мешано оро „Valle e kombinuar “/„Мешано оро“ https://www.youtube.com/watch?v=9UUV1pk7pM0 „ Vallja Nuseve“/„Невестинско оро“-женско оро „ Vallija e Chegrane“““““ Vallja e Çegranit“/ „Чегранско“ – машко оро Vallja „ Asan aga“/„Тешко машко оро“ – машко оро „ Suita“/„Сплет на ора“ –мешано оро Vallja „ Shota“/„Шота“ - мешано оро “Valle me Gajde”/„Гајдарско“ – машко оро „Valle dyshe Dibrane“/ „Дебарско оро двојка“ –машко оро https://www.youtube.com/watch?v=vmhjff-fWII „Semazen“/„ Семазен“ (обредно) „Pembe Pembe “/ „Розево Розево“ „Свекрвино коло” https://www.youtube.com/watch?v=JCT5ndFHHcs „Моравац” - мешано оро https://www.youtube.com/watch?v=8ipUum5S1Ug „Чачак коло“-мешано оро https://www.youtube.com/watch?v=eisq2319P7U „Ковачко оро”/„Оро на ковачот“- мешано оро „Романо оро“/„Ромско оро“ - мешано оро „Afi Dudi“/„Благодарам Дуди“-женско оро „Anterija kolo“ – мешано оро</p>
	<p>„Treambura ramporea“/„Се тресе возот“ - машко оро „Авдушка“ обработка Исмет Алајбеговиќ -Шербо - мешано оро</p>
8.	VALLE TE POPUJT TJERË TË RAJONIT DHE BOTËS
	<p>Грција -Сиртаки https://www.youtube.com/watch?v=5iR2bO9vEUc Бугарија –Граовско хоро</p>

	<p>https://www.youtube.com/watch?v=mugAPuxucCY Србија- Игре из Западне Србије https://www.youtube.com/watch?v=NBHMgfJAB4g Албанија- ора од Тропоја игри??? https://www.youtube.com/watch?v=3cgJ4kLzmlE Босна - Сарајевско поље https://www.youtube.com/watch?v=ZSM2ZFk7a84 Хрватска - коло https://www.youtube.com/watch?v=4qKyGKYU9nw Словенија- Штајериш, Еинсполка https://www.youtube.com/watch?v=vBg9zoDRjho</p>
9.	VALLE FOLKLORIKE NË BOTË
	<p>Африка-Машки и женски Зулу танц https://www.youtube.com/watch?v=HxhhF_nHxIs&t=30s Кина –Танци од Хан династија https://www.youtube.com/watch?v=b0EjYt7KtMY Германија – Баварски игри https://www.youtube.com/watch?v=bQ9g5zFQwEI Русија- Руски фолклорни игри од Сибир (Березка) https://www.youtube.com/watch?v=pQkmqK5U5Uo Америка – Американски фолклорни игри https://www.youtube.com/watch?v=j53YsKCSXps Саудиска Арабија –Арапски традиционален машки танц https://www.youtube.com/watch?v=hrQBBF7A4Q Перу -Валича https://www.youtube.com/watch?v=FCW9RSHmc0I Франција –Мостот на Алензон https://www.youtube.com/watch?v=GJGfDvZMHTo Турција- Храбар војнички танц https://www.youtube.com/watch?v=v4twNZMI-sg Словачка –Паршовиански чардаш https://www.youtube.com/watch?v=F4T8zhOeeg4 Шкотска –Стратспеј и тилот</p>

	https://www.youtube.com/watch?v=Be59_bdC-6w Кенија- Карапапала https://www.youtube.com/watch?v=zmky1VZOrGU Бразил- Маракату https://www.youtube.com/watch?v=0Of1pKfcnjE
--	---

РЕКОМАНДИМЕ ДИДАКТИКЕ	<p>Përmbajtjet muzikore në arsimin muzikor për klasën VIII në arsimin fillor nëntëvjeçar mundësojnë planifikimin e brendshëm integruar ndërmjet temave mësimore, si dhe planifikimet e jashtme me lëndët tjera mësimore.</p> <p>Tema mësimore „Aktivitetet e performancës“ përbëhet nga këndimi, ekzekutimi në instrumentet muzikore për fëmijë dhe shprehjet dhe krijimtaria muzikore të integruara brenda mes veti. Me këtë mundësohet shumë më lehtë performanca dhe realizimi i përmbajtjeve të parapara muzikore. Programi parasheh edhe mundësinë që nxënësit të njihen me numëruesit, fjalëshpejtat dhe këngët në gjuhën shqipe dhe në gjuhën e popujve tjerë të cilët jetojnë në vendin tonë përmes këndimit, ekzekutimit dhe veprimtarisë muzikore. Në shtojcë të programit është dhënë lista e këngëve (sipas dëgjimit dhe notat) prej të cilave mësimdhënësi bën përzgjedhjen për t'i realizuar gjatë vitit. Mësimdhënësi përzgjedh këngë në gjuhën që e realizon mësimin. Në temën e tretë mësimore „Dëgjimi i muzikës“ radhiten punime nga autorë, vende, epoka dhe stile të ndryshme (shiko Shtojcën e programit) nga të cilat mësimdhënësi mund të bëjë zgjedhje sipas interesave dhe nevojave të nxënësve. Tema e tretë mësimore mundëson të caktohen përmbajtjet mësimore nga klasat paraprake dhe aplikon përmbajtje të reja nga sfera e shkrim – leximit mësimor. Tema e katërt i informon nxënësit me vallet popullore të popullit maqedonas dhe popujve të cilët jetojnë në vendin tonë.</p>
------------------------------	---

	<p>Në planifikimin e përgjithshëm të përmbajtjeve të lëndës mësimore arsimit muzikor duhet të përfshihen edhe planifikimet që janë të ndërlidhura me vlerësimin e arriturave të nxënësve gjatë realizimit të programit muzikor. Kjo nënkupton se vlerësimi duhet të jetë pjesë edhe e planifikimeve ditore, tematike globale të procesit mësimor. Planifikimi i mësimit të arsimit muzikor duhet të jetë në koordinim me planin mësimor dhe programin për këtë lëndë dhe t'i përshkruajë përmbajtjet programore nga të gjitha temat. Gjatë realizimit të programit mësimor të arsimit muzikor mësimdhënësi duhet ta shpërblejë nxënësin me fjalë motivuese, sepse bëhet fjalë për lëndë mësimore ku nxënësi të ketë edhe talent.</p>
<p>Vlerësimi i të arriturave të nxënësve</p>	<p>KONTROLLIMI DIAGNOSTIK</p> <p>Në fillim të vitit shkollor mësimdhënësi bën kontrollimin diagnostik me qëllim të njohjes së gjendjes ashtu siç është, në funksion të planifikimit dhe realizimit cilësor të aktiviteteve vijuese. Kontrollimin diagnostik mësimdhënësi mund ta realizojë me zbatimin e më shumë instrumenteve siç janë: testet diagnostike dhe pyetjet me gojë. Përgjigjet e fituara janë pasqyrë e njohurive paraprake të nxënësit të kuptimit më të gjerë të fjalës dhe paraqesin bazë për planifikimet rreth realizimit të programit mësimor dhe procesit të vlerësimit gjatë vitit mësimor.</p> <p>VLERËSIMI FORMATIV</p> <p>Gjatë mësimit të arsimit muzikor në klasën e gjashtë rekomandohet ndjekja formative e cila do të mundësojë formimin e përshkrimeve objektive si informatë kthyese për të arriturat e nxënësve në një periudhë të caktuar kohore. Ndjekjen formative e të arriturave të nxënësve mësimdhënësi mund ta realizojë me zbatimin e metodave të ndryshme për vlerësim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biseda mësimdhënës-nxënës; • prezantime gojore; • detyra shtëpie; • mbledhje e punimeve të fëmijëve, krijime, deklarata dhe ngjashëm nga nxënësit; • punime të fëmijëve, krijime, deklarata etj., duhet të jetë në dispozicion të prindërve gjatë gjithë vitit në mënyrë që ata të kontribuojnë në mësimdhënie cilësore; • veprat e zgjedhura, krijimet, deklaratat etj., përcillen në klasën vijuese më të lartë. <p>VLERËSIMI SUMATIV</p>

	<p>Në bazë të vlerësimit formativ formohen notat numerike formative. Gjatë vitit shkollor nxënësit vlerësohen më së paku me dy nota gjatë një gjysmëvjetori, ndërsa përcaktohen me notat e gjysmëvjetorit dhe vjetore. Vlerësimi i të arriturave të nxënësve është me notë numerike (prej 1 deri 5).</p> <p>MBANI MEND! Gjatë mësimit rregullisht ndiqen dhe vlerësohen të arriturat e nxënësve, mblidhen treguesit e aktiviteteve të tyre, motivimi e paraqitjes muzikore, angazhimi i nxënësve, përkushtimi në punë, si dhe puna ekipore. Gjatë ndjekjes së të arriturave të nxënësve, mësimdhënësi dhe në veçanti të ketë kujdes në qasjen individuale të secili nxënës. Vazhdimisht i ndjek, vlerëson dhe noton aktivitetet, veprimtarinë e nxënësit dhe implementimin e njohurive të tija, sjelljen e nxënësit dhe rezultatet e arritura në sferën e njohurive, mundësive dhe ndryshimet pozitive në karakterin e personalitetit të nxënësit. Për kontrollimin e të arriturave, rezultatet nga mësimi do të zbatohen kontrollimet me gojë dhe me shkrim, fleta pune (kontrollimi i temave) dhe mjete tjera, procedura dhe metoda, psh., instrumente për vlerësim (çek lista, shkalla deskriptive, analitike etj.) informatë kthyesë (gojore dhe me shkrim) etj.</p>
<p>Kushtet materiale-teknike dhe hapësinore</p>	<p>Për të arritur qëllimet e arsimit muzikor është e nevojshme që të keni një program profesional dhe të planifikuar profesional të ndihmave të ndryshme mësimore, si dhe një kabinet muzikor të mobiluar me ndihmat e mëposhtme mësimore: sistem muzikor, televizor, DVD, kompjuter me pakete programore përkatëse me programe muzikore, Smart - tabelë, fonotekë (përmbledhje të audio-video CD), instrumente muzikore për fëmijë etj. Për një realizim të sukseshëm dhe të përgjithshëm të programit muzikor e nevojshme është të organizohen edhe aktivitete të cilat e ndryshojnë vendin e realizimit të orës/orëve (institucionetë kulturës dhe institucione tjera) ku nxënësit do të ndjekin ngjarje: koncert, operë, balet dhe evinimente tjera muzikore.</p> <p>Për shembull: vizitë në Orkestrën Filharmonike të Maqedonisë, Opera dhe Baleti i Maqedonisë, Instituti Kombëtar i Ansambilit të Valleve dhe Këngëve Popullore "Tanec", shoqata kulturore dhe artistike dhe institucione të tjera kulturore.</p>
<p>Literatura dhe burime tjera</p>	<p>Për realizimin e programit mësimor të domosdoshme janë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • libër lejuar nga ministri i Arsimit dhe Shkencës; • leksikone muzikore; • enciklopedi muzikore; • përmbledhje të kompozimeve vokale-instrumentale ose rezultateve individuale; • përmbledhje të këngëve popullore dhe valle; • literaturë e llojit tjetër që ka rëndësi për realizimin e programit; • Interneti, softuere muzikore.

NORMATIVI I KUADRIT MËSIMOR

Mësimin e lëndës arsimit muzikor mund ta realizojë personi që ka të kryer:

- studime të artit muzikor – drejtimi për teori muzikore dhe pedagogji, VII/1 ose 240 SETK;
- studime të artit muzikor, drejtime tjera, VII/1 ose 240 SETK, dhe me trajnime të fituara pedagogjiko - psikologjike dhe metodologjike të një institucioni të arsimit të lartë të akredituar.

FILLIMI I ZBATIMIT TË PROGRAMIT MËSIMOR

Data e fillimit: 01.09.2019

NËNSHKRIMI DHE DATA E PËRCAKTIMIT TË PROGRAMIT MËSIMOR

Programin mësimor për **arsimin muzikor** për klasën VIII (tetë) në arsimin fillor nëntëvjeçar, me propozim të Byrosë së zhvillimit të arsimit, e përcaktoi

Numër 12-5388/1

10. 05.2019

MINISTËR,

Dr. Arbër Ademi

Përpiloi: grupi punues, bashkërendues dr. Ankica Vitanova, udhëheqëse njësie

Kontrolloi: Trajçe Gjorgjijevski, udhëheqës njësie

Lejoi: mr. Mitko Çeshlarov, udhëheqës sektori